

Latvijas Kareivis: *Svētdiena, 8. decembris, 1935*

Klusuma brīdī

Augusts Brocis.

Tautiet, kas garām man ej,

Iededzies tēvzemes mīlā,

Par tēvu zemi mīlo,

Es dzīvību atstāju ķīlā!

Šos vārdus bieži varam lasīt uz piemiņas zīmēm, ko latvju tauta cēlusi kritušiem varoņiem Latvijas vistuvākos un tālākos stūrīšos. Un tie nav vārdi vien, tā ir nebeidzama lūgšana tiem, kas tagad apdzīvo šo zemi, kas slacīta Latvijas labāko dēlu sirds asinīm. «Tautiet, kas garām man ej, iededzies tēvzemes mīlā!» Tā ir lūgšana, kas izlaužas cauri dzeltenām smiltīm un klauvē pie mūsu sirds durvīm. Viņa negrib daudz, viņa neprasa daudz. Tikai mīlestību uz savu zemi, un uz tiem, kas par viņu atdevuši dzīvības, šis ir varoņu vienīgais lūgums. Tā lūdz latvju tautas varonis, pašreizējais brīvības sargs kapteinis Zolts Mazsalacas kapos. Nepaej garām, apstājies mirkli un iededzies tēvzemes mīlā! Un to lūdz visi tie, kas izpildījuši savu pienākumu pret dzimteni. Viņiem nebija lemts redzēt Latvijas brīvību krāšņajā spožumā. Viņi tikai ticēja, ka lielais sapnis piepildīsies. «Tev nebūs nekādu mīlestību turēt svētāku par tēvzemes mīlestību, nekādu prieku saldāku par brīvības prieku.» šos pravieša vārdus daudzus gadus atpakaļ teica Kronvaldu Atis, garā dzirdēdams latvju tautas lielās brīvības zvana skaņas, šie karstā patriota vārdi nu ir piepildījušies Latvju tautas svētnīcu zvani vēstījuši pa visām dzimtenes sētām šo lielo patiesību. «Ligas māmuļa jauna! pēdējā šķiries no tautas, Pirmajā atkal jau šurpu! vai priekšzīme būs jel

citiem ? .. Mājo jel Latvijas kalnos un mieru izlaisti lejās Nemiera bungas lai netraucē saldīgās debesu

skaņas! Zilais kalns! atmests un nievāts, Ilgsmojies tagad par , Latvijas Valdoņa vecā sēdīsies senajā krēslā. Audzējiet kalni un pakalni, liepas un ozolus svētus, Audzējiet atkal no jauna, kas atdzimis sentēvu

garā!»

Sešdesmit gadus atpakaļ tā dziedāja Auseklis. Brīvākais no brīviem, lielākais no lieliem, redzēdams cauri gadskārtu grēdām paceļamies un atdzimstam latvju tautu atkal sentēvu brīvajā garā.

«Latvijas kalnājos, Latvijas lejās,

Krūtīs man atdzīvo brīvības gars!»

Šie vārdi ir pirmie visspēcīgākie brīvības vārdi, ka tautas dvēsele piedzīvo divkārtējo atdzimša nu 1918. g. 18. novembrī un 1934. g. 15. maijā.

Lielā aizrautībā dziedāja dedzīgais latvietis Baumaņu Kārlis un garā redzēja latviešu sarkanbaltsarkano karogu plīvojam .brīvās Latvijas vē-jos. Tagad sapnis kļuvis par īstenību. Brīvības zvans atskan visās sētās un aicina ļaudis uz darbu. Latvju tauta pārdzīvojsi grūtos laikus un mierīgi var sildīties brīvās Latvijas gaišā saulītē. Mēs esam brīvi ļaudis. Pats savs kungs un pavēlnieks latviešu zemē ir latvietis. Sistās rētas lē-nām aizdzist. Kara gruvekļos ceļas jaunas mājas. Tranšeju izvagotie tīrumi sniedz atkal zemes svē-tību un mēs esam laimīgi. Bet šajā laimē neaizmirsīsim tos, kas par mums atdevuši dārgāko, kas viņiem bija — savu dzīvību. Nepaiesim garām tām vietām, kuras uz mums runā un lūdz mūs iedegties tēvzemes mīlā. Tie ir varoņu kapi. Pē-dējā atdusas vieta dzimtenes smiltīs tiem, kas Latviju visvairāk mīlējuši.

«Tautiet, kas garām man ej,

Iededzies tēvzemes mīlā!»

Uzklausīsim šo visu svēto lūgšanu un veltīsim tam klusuma brīdi. Latvju tautas dārgi pirktai brīvībai tagad uzcelts piemineklis, kas uz mums runā gaišu valodu. Viņš stalti paceļas pāri sirmaj Rīgai, svētīdams mūsu zemi. šis piemineklis ir visas latviešu tautas lielais lepnums. Dižais mākslinieks pelēkā granītā ielicis tautas dvēseli un spēku, kuru tas smēlis varoņu zemē, brīvajā latviešu tautā. Par šo pieminekli lielāka un skaistāka nav visā Eiropā. Visas tautas celts kā liela pateicība tiem, kas nevar vairs saskatīt gaišo brīvības tēlu ar trijām mirdzošām zvaigznēm! Kā liela pateicība tiem, kas citām tautām parādīja ' to, kas ir latvietis! Kā liela pateicība tiem, kas par savu tēvu zemi atdeva visu. Viņš izteic latvju tautas ilgo cīņu par savu patstāvību, viņš izteic Latvijas varenumu, latvju dziesminieka sapņa piepildījumu! Viņš izteic tautas labāko dēlu varonību. Akmens runā! Akmens stāsta mums visiem, cik lielam vajag būt latvietim. Sirmais, granītā cirstais koklētājs dzied par savas tautas likteni, viņas priekiem un bēdām. Viņš dzied par brīvām latviešu ciltīm Dzintarjūras piekrastē! Viņš dzied par grūtajiem dzimtbū-šanas laikiem! Viņš dzied varoņu himnu kritu-šiem atbrīvotājiem! Viņš dzied par tautas atdzim-šanu, vienotību un vadoni, kas atdevis latviešu tautai viņas godu — tā ir 15. maija himna.

Akmens runā! Lūk, brīvo Latviju sveic viņas Lāčplēsis, strēlnieki un brīvības cīņu varoņi. Un pāri visiem paceļas Brīvības tēls ar trijām zeltotām zvaigznēm, latvju zemes novadu simboliem. Augstu pāri Rīgas namiem mirdz šis zvaigznes.

Ceļiniek, tu, kas tuvojies no dažādām Latvijas malām sirmajai Rīgai, noņem cepuri, jo tevi vispirms sveic šis zvaigznes, gaišais Brīvības tēls, tas tēls, ko garā redzējuši Latvijas labākie dēli jau simts gadus atpakaļ! Noņem cepuri un klusē! Ļaujies klusuma brīdim. Un visi tie, kas ejat garām šai varenības un Brīvības lielajai celtni, no-ņemiet cepures klusuma brīdim. Akmens uz jums runās! Viņš jūs svētīs lieliem darbiem! Nolieciet galvas, uzklausiet kritušo brāļu pēdējo lūgšanu:

«Tautiet, kas garām man ej,

Iededzies tēvzemes mīlā!»

Nepaiesim garām neviens mūsu svētai vietai — Brīvības piemineklim. Tas ir mūsu pienākums. Izpildīsim savu pienākumu godīgi, kā to izpildīja tie, kurus jau sen sedz dzimtās smiltis. Lai mūsu sirdis, ejot garām šim pelēkam granītam, vienotos lūgšanā. Lielā lūgšanā, lai Dievs svētī mūsu tautu, mūsu vadoni. Klusuma brīdī lūgsim tikai vienu: «Dievs, svētī Latviju!»